

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

PHẠM THỊ QUỲNH

**DẠY HỌC HÁT CHO TRẺ
TĂNG ĐỘNG GIẢM CHÚ Ý TẠI TRUNG TÂM
ĐÀO TẠO VÀ PHÁT TRIỂN NGHỆ THUẬT ĐỨC
HÙNG QUẬN HÀ ĐÔNG, HÀ NỘI**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 14 (2019 – 2021)**

Hà Nội, 2022

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Thị Tố Mai

Phản biện 1: PGS.TS Ngô Thị Nam

Phản biện 2: PGS.TS Nguyễn Đăng Nghị

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 05 tháng 11 năm 2022

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong cuộc sống hiện đại ngày nay, trẻ em mắc căn bệnh tăng động giảm chú ý (ADHD) đang được gia đình và xã hội rất quan tâm. Vốn là căn bệnh làm trẻ tăng hoạt động một cách khác thường, dễ bồn chồn, không yên, không tập trung được lâu khi phải làm một việc gì đó, căn bệnh này làm các em khó học tập tốt, sinh hoạt cũng bị ảnh hưởng, có những em ít quan tâm đến người khác, hành động nhiều khi theo ý thích của bản thân mà không nghe lời người lớn.

Một trong những liệu pháp hỗ trợ ngoài thuốc để giảm thiểu bệnh tật cho trẻ mắc ADHD là tham gia vào hoạt động âm nhạc, ca hát. Đối với trẻ em nói chung, âm nhạc là bộ môn có thể giúp các em thư giãn sau những tiết học văn hóa căng thẳng, cho các em có khoảng thời gian vừa học vừa chơi, phát triển năng khiếu của bản thân, phát triển thẩm mỹ nghệ thuật và cảm xúc phong phú thì đối với trẻ ADHD, ngoài những tác dụng như trên, âm nhạc có thể giúp các em giảm thiểu bệnh tật.

Trước nhu cầu chữa bệnh cho trẻ mắc chứng tự kỷ, mắc ADHD, đã xuất hiện nhiều cơ sở, tổ chức các khóa học dành cho các em. Ngoài việc được chữa trị bằng các liệu pháp y học, tâm lý... các em còn được khuyến học âm nhạc. Vì thế, có nhiều trung tâm âm nhạc được gia đình có trẻ mắc ADHD cho con em đến học. Một trong những trung tâm có dạy học âm nhạc cho trẻ mắc chứng ADHD là Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng.

Nằm trên địa bàn quận Hà Đông – Hà Nội, Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng là một cơ sở dạy học hát cho tất cả mọi lứa tuổi, cho những đối tượng học viên không chuyên và bán chuyên nghiệp. Tuy chỉ mới hoạt động được 3 năm nhưng Trung tâm đã thu hút được khá đông đảo người học ở mọi lứa tuổi: tiểu học, trung học, đại học và có cả những lớp học dành cho học viên lớn

tuổi, tạo được một sân chơi bổ ích giúp học viên thể hiện được niềm đam mê ca hát cũng như tạo niềm vui cho cuộc sống. Hàng năm, Trung tâm luôn có các em mắc bệnh ADHD đến học nghệ thuật, trong đó có khá nhiều em đăng ký học hát.

Là GV trực tiếp dạy hát cho trẻ ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, tôi nhận thấy, với lòng yêu nghề mến trẻ, mong muốn qua hoạt động ca hát giúp cho trẻ giảm thiểu bệnh tật, sống vui vẻ hồn nhiên, các GV dạy hát của Trung tâm đã đạt được những kỳ vọng nhất định của gia đình trẻ mắc ADHD, bản thân các em cũng thấy gắn bó, yêu mến các cô giáo của mình. Sau mỗi khóa học, Trung tâm có tổ chức buổi gala biểu diễn nhằm mang đến cho các em một không khí sinh hoạt âm nhạc thật hấp dẫn, các em được thể hiện mình, được trau dồi kỹ năng biểu diễn trên sân khấu... Tuy vậy, Trung tâm vẫn còn một số bất cập và tồn tại về phương pháp dạy học của GV. Trẻ mắc ADHD có khả năng tiếp thu kiến thức khác nhiều so với trẻ bình thường nên GV nào nôn nóng sẽ không đủ kiên nhẫn để dạy các em. Có GV hạn chế về sử dụng phương pháp dạy học trong xử lý tình huống khi gặp phải trẻ ADHD quá nghịch ngợm, chưa kết hợp các hoạt động phong phú tạo sự hấp dẫn trong giờ dạy.

Với mong muốn góp phần nâng cao chất lượng dạy học, tôi lựa chọn nghiên cứu: ***“Dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý tại Trung tâm Đào tạo và phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông – Hà Nội”*** làm đề tài cho luận văn tốt nghiệp chuyên ngành Thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc.

2. Lịch sử nghiên cứu

Nghiên cứu về căn bệnh ADHD của trẻ em có rất nhiều sách trên thế giới, một số công trình, luận án, luận văn ở Việt Nam. Tuy nhiên, với phạm vi của luận văn về lý luận về phương pháp dạy học âm nhạc, quá trình tìm hiểu về căn bệnh ADHD để áp dụng vào dạy hát cho trẻ, tôi chưa đủ điều kiện đọc và nghiên cứu

hiều sách tài liệu về căn bệnh ADHD mà chỉ tham khảo được một số công trình để áp dụng cho luận văn của mình như sau:

ADHD and the Nature of Self-control (Bệnh tăng động giảm chú ý và tự kiểm soát bệnh) của Russell A. Barkley (1997), New York, Guilford.

Sách giáo khoa Nhi khoa (2016) của nhóm tác giả Nguyễn Công Khanh – Lê Nam Trà – Nguyễn Thu Nhận – Hoàng Trọng Kim, Nxb Y học, Hà Nội.

Đặc điểm tâm lý lâm sàng của học sinh tiểu học có rối loạn tăng động giảm chú ý của Nguyễn Thị Thanh Vân (2010), Luận án tiến sĩ Tâm lý học, Viện Tâm lý học, Hà Nội.

Tìm hiểu một số đặc điểm lâm sàng của rối loạn tăng động giảm chú ý ở trẻ em từ 6 - 10 tuổi của Đỗ Minh Thúy Liên (2013) Luận văn thạc sĩ tâm lý học, Trường Đại học quốc gia Hà Nội, Trường Đại học Giáo dục.

Bên cạnh đó có một số sách về tâm lý học của trẻ lứa tuổi tiểu học như: *Giáo trình tâm lý học tiểu học* của Bùi Văn Huệ, Nxb Đại học Sư phạm, năm 2004; *Giáo trình tâm lý học phát triển* của Trương Thị Khánh Hà, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, năm 2013.

có một số luận văn như sau:

Phương pháp dạy học âm nhạc, tập 1 của Ngô Thị Nam, năm 1996 tác giả Ngô Thị Nam cùng Trần Minh Trí và Trần Nguyên Hoàng cho xuất bản cuốn *Âm nhạc và phương pháp giáo dục âm nhạc tập 2*. Hai tác giả Hoàng Long và Hoàng Lân viết cuốn *Phương pháp dạy học âm nhạc* năm 2005.

Cuốn *Phương pháp dạy học ở trường Tiểu học và Trung học cơ sở* của Lê Anh Tuấn (năm 2010) cũng là tài liệu về phương pháp dạy học âm nhạc.

Các luận văn nghiên cứu về dạy học hát mà chúng tôi sưu tầm được có thể kể đến như sau:

Dạy học hát cho học sinh lớp 1 ở trường tiểu học Nguyễn Trãi, Quận Thanh Xuân, Hà Nội của Nguyễn Thị Thùy Dương (2016), Luận văn Thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.

Rèn luyện kỹ năng ca hát cho học sinh lớp 8 trường Trung học cơ sở Tô Hiệu, Bình Gia, Lạng Sơn, Luận văn Thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương, 2019 của Trần Thị Cúc.

Dạy học hát cho học sinh lứa tuổi 14-15 tại Trung tâm nghệ thuật Ánh Huyền, Quận Hà Đông, Hà Nội, Luận văn Thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương, 2019 của Trần Thị Khanh.

Theo sự tìm hiểu mà chúng tôi biết được, cho đến nay, nghiên cứu về dạy học hát cho trẻ ADHD ở nước ngoài có thể đã có nhưng ở Việt Nam nghiên cứu về dạy học hát cho trẻ ADHD lứa 9-10 tuổi và dạy tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông-Hà Nội thì chưa có đề tài nào. Do đó, đề tài của chúng tôi không trùng lặp với các đề tài đã nghiên cứu.

3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu một số vấn đề lý luận về dạy học hát cho trẻ ADHD, nghiên cứu thực trạng dạy học hát, luận văn hướng tới mục đích đề xuất các biện pháp dạy học hát cho trẻ ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông – Hà Nội, nhằm nâng cao chất lượng dạy học, phần nào đó góp phần có thể giảm thiểu bệnh lý cho trẻ mắc ADHD.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Nghiên cứu các khái niệm liên quan, vai trò của dạy học hát cho trẻ ADHD làm cơ sở lý luận cho đề tài.

Nghiên cứu thực trạng dạy học hát cho trẻ ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông – Hà Nội làm cơ sở thực tiễn cho đề tài.

Đề xuất các biện pháp, phương pháp dạy học cho trẻ ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng; thực nghiệm sư phạm nhằm kiểm tra tính khả thi của các biện pháp được đề xuất.

4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Các biện pháp dạy học hát cho trẻ ADHD (9-10 tuổi) tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Địa điểm nghiên cứu: Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông – Hà Nội.

Trẻ ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, có nhiều lứa tuổi nhưng đề tài tập trung vào dạy hát cho trẻ từ 9-10 tuổi (thuộc lứa tuổi tiểu học lớp 3 và lớp 4) vì các em này thường được tập trung vào dạy ở một nhóm và tác giả luận văn đang trực tiếp dạy cho nhóm này. Các em ADHD theo học hát tại trung tâm có 2 dạng: một số em mới học năm đầu sẽ học theo nhóm, các em học hết 1 năm học tiếp nữa sẽ học theo cá nhân. Trong luận văn của chúng tôi chỉ nghiên cứu dạy cho trẻ ADHD theo phương thức học nhóm ở giai đoạn 1 năm đầu.

Thời gian nghiên cứu: Từ năm 2020 đến tháng 8 năm 2022 là thời gian học chương trình Cao học và tập trung viết luận văn.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để tiến hành nghiên cứu về đề tài này tôi đã lựa chọn sử dụng các phương pháp chủ yếu sau:

Các phương pháp nghiên cứu lý thuyết:

Trong luận văn sử dụng các phương pháp thu thập thông tin, phân tích, so sánh, tổng hợp: Đọc và nghiên cứu phân tích tài liệu về trẻ ADHD, phân tích, so sánh các đặc điểm tâm sinh lý, về dạy học hát cho lứa tuổi tiểu học, các phương pháp dạy học âm nhạc truyền thống và hiện đại, tổng hợp để rút ra kết luận.

Các phương pháp thực tiễn:

Sử dụng phương pháp quan sát, khảo sát: Quan sát những hoạt động, biểu hiện của trẻ ADHD, các hoạt động dạy học hát của GV; tiến hành khảo sát, dự giờ các tiết dạy, trao đổi với đồng nghiệp tại Trung tâm Đào tạo và phát triển Nghệ thuật Đức Hưng để làm rõ thực trạng của đề tài.

Sử dụng phương pháp thực nghiệm để kiểm tra tính khả thi của các biện pháp được đề xuất.

6. Những đóng góp của luận văn

6.1. Về phương diện lý luận

Nghiên cứu của luận văn về vai trò của dạy học hát, các khái niệm liên quan, các phương pháp dạy học hát góp phần làm rõ thêm những vấn đề về lý luận dạy học hát cho trẻ mắc bệnh ADHD.

6.2. Về phương diện thực tiễn

Những kết quả nghiên cứu về thực trạng dạy học hát tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng của luận văn chỉ ra một số thành công cũng như một số tồn tại của việc dạy học hát cho trẻ mắc chứng ADHD, từ đó, góp phần cải tiến thay đổi thực trạng tại đây cũng như những cơ sở đào tạo cùng hướng.

Những đề xuất dạy học hát của luận văn sẽ góp phần vào việc áp dụng một số biện pháp, phương pháp dạy học âm nhạc nói chung, dạy học hát cho trẻ mắc bệnh ADHD nói riêng tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng và có thể sẽ cho cả những trung tâm có dạy học cho trẻ ADHD khác.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo, và Phụ lục, nội dung của luận văn gồm 2 chương:

Chương 1: Khái quát một số vấn đề lý luận và thực trạng dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý tại Trung tâm đào tạo và phát triển Nghệ thuật Đức Hưng.

Chương 2: Lựa chọn và ứng dụng các biện pháp dạy học hát phù hợp cho trẻ tăng động giảm chú ý.

Chương 1

KHÁI QUÁT MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG DẠY HỌC HÁT CHO TRẺ TĂNG ĐỘNG GIẢM CHÚ Ý TẠI TRUNG TÂM ĐÀO TẠO VÀ PHÁT TRIỂN NGHỆ THUẬT ĐỨC HƯNG

1.1. Khái quát số vấn đề lý luận

1.1.1. Khái niệm

Trong phần này, luận văn của chúng tôi tìm hiểu một số khái niệm cơ bản, một số vấn đề cơ sở lý luận liên quan làm công cụ nghiên cứu cho đề tài.

1.1.1.1. Trẻ tăng động giảm chú ý

Rối loạn ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) là một rối loạn thường gặp ở trẻ em, rối loạn ADHD thường khởi phát sớm, kết hợp các triệu chứng: “giảm chú ý rõ rệt, gia tăng hoạt động quá mức với hành vi xung động và thiếu bền bỉ trong công việc. Các triệu chứng trên lan tỏa trong nhiều môi trường (ở nhà, trường học, phòng khám, nơi công cộng...) và kéo dài ít nhất 6 tháng”.

1.1.1.2. Ca hát

Ca hát là một lĩnh vực của nghệ thuật âm nhạc, là hoạt động có sự phối hợp giữa âm nhạc và ngôn ngữ, hoạt động đó được thể hiện thông giọng hát của con người.

1.1.1.3. Dạy học

Dạy học là quá trình hoạt động gồm toàn bộ các thao tác có tổ chức và định hướng, giúp người học từng bước tiếp thu kiến thức, qua đó tạo ra kỹ năng, năng lực để giải quyết được các vấn đề thực tiễn trong cuộc sống của họ.

1.1.1.4. Phương pháp dạy học

Phương pháp dạy học là một hệ thống những hành động có mục đích của giáo viên nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành của học sinh; là cách thức hoạt động của thầy và trò trong quá trình dạy học, được tiến hành dưới vai trò chủ đạo của thầy, nhằm đạt được mục tiêu dạy học.

1.1.1.5. Phương pháp dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý

Phương pháp dạy học hát cho trẻ ADHD là một hệ thống những hành động có mục đích của giáo viên nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành học hát của HS mắc bệnh ADHD để hình thành và phát triển các kỹ năng nhận thức, kỹ năng thực hành ca hát cho trẻ ADHD.

Cũng giống với khi dạy các bộ môn khác, khi dạy học hát cho trẻ ADHD cũng sử dụng những phương pháp dạy học như: phương pháp dùng lời (bao gồm các phương pháp thuyết trình, vấn đáp,...), phương pháp trình bày tác phẩm, hướng dẫn thực hành luyện tập, phương pháp sử dụng phương tiện dạy học, kiểm tra đánh giá, các phương pháp dạy học tích cực như dạy học theo dự án, dạy học theo góc, theo nhóm....

1.1.2. Vai trò của việc dạy học hát đối với trẻ mắc chứng tăng động giảm chú ý

1.1.2.1. Giảm thiểu bệnh lý

Với trẻ ADHD, ca hát giúp trẻ giảm thiểu hành vi bất thường và tăng hành vi mong muốn, vì vậy trẻ rất cần được can thiệp các loại hình trị liệu bằng âm nhạc để giảm thiểu những khiếm khuyết phát triển các kỹ năng cần thiết để phát triển nhận thức và hòa nhập.

Sử dụng âm nhạc như là một trong những loại hình trị liệu rất cần thiết đối với trẻ ADHD, không chỉ giúp trẻ nâng cao khả năng tập trung, chú ý, mà còn có thể tăng sự cố gắng nỗ lực để giao tiếp với người khác.

Một số nhà trị liệu trẻ ADHD đã dùng việc dạy hát như một hướng can thiệp đem lại hiệu quả cho trẻ khuyết tật nói chung và trẻ tăng động nói riêng. Cách thức đó đang là xu thế phát triển tất yếu cho ngành giáo dục âm nhạc ở các nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam.

1.1.2.2. Phát triển năng lực ca hát, cảm thụ âm nhạc

Ca hát giúp cho trẻ em nói chung và trẻ ADHD nói riêng phát triển năng lực ca hát, năng lực âm nhạc bao gồm: phát triển giọng hát, được học hát trẻ sẽ hát hay hơn; hát đúng giai điệu, tiết tấu của bài (năng lực âm nhạc); biết cảm thụ vẻ đẹp của bài hát, biết biểu diễn bài hát...

Rèn luyện ca hát giúp các em không chỉ hát đúng mà còn biết cách hát với âm thanh giọng hát cho hay, sáng, vang, diễn cảm, thể hiện bài hát một cách tốt hơn. Không chỉ giúp trẻ phát triển giọng hát, ca hát còn giúp trẻ cảm nhận âm nhạc tinh tế, sâu sắc hơn.

1.1.2.3. Một số vai trò khác

- *Giáo dục thẩm mỹ*
- *Phát triển trí tuệ.*
- *Phát triển thể chất.*

1.1.3. Đặc điểm tâm sinh lý của trẻ em mắc bệnh tăng động giảm chú ý

1.1.3.1. Đặc điểm về mặt cơ thể, nhận thức

Qua quan sát thấy rằng, phần lớn trẻ ADHD thường không ngồi yên một chỗ, các em phát triển mạnh về vận động cơ thể, thích các hoạt động học tập mang tính chất giải phóng năng lượng của cơ thể. Trẻ ADHD thường chỉ gia tăng hoạt động và khả năng tập trung kém chứ không hề bị quá chậm về mặt tiếp thu và nhận

thức, bởi vậy các em hay bị lôi cuốn với các trò chơi trí tuệ, đồ vui, phản xạ tư duy nhanh.

Về ngôn ngữ: Đặc điểm riêng về ngôn ngữ ở trẻ ADHD là thường nói rất nhanh, đôi lúc sắp xếp câu từ lộn xộn, việc dùng từ còn sai, mắc tật nói ngọng, thậm chí một số trường hợp các em còn nói lắp một số từ.

Về trí nhớ: Với trẻ mắc ADHD, các em thường ghi nhớ sự vật hiện tượng theo kiểu máy móc do đó thường nhớ trước quên sau vì trẻ thường mất tập trung, không tập trung vào lắng nghe GV giảng bài được lâu như trẻ bình thường.

1.1.3.2. Đặc điểm tâm lý

Các em HS mắc ADHD có nhiều độ tuổi nhưng đề tài của chúng tôi nghiên cứu các em ở lứa 9-10 tuổi, HS ở lứa tuổi này dễ bị dao động bởi các yếu tố bên ngoài, chưa kiểm soát được hành vi nên dễ bị mất tập trung hay phân tán tư tưởng sang hoạt động khác. Trẻ tăng động thì chỉ hành động theo ý thích cá nhân, không quan tâm đến môi trường xung quanh, tiếp thu lệch lạc và đôi khi hoạt động bất bình thường, tăng động có thể không tự kiểm soát được hành vi đòi hỏi người GV cần thực sự chú ý quan tâm sát sao đến trẻ.

Về mặt tình cảm, với trẻ không mắc ADHD đang trong độ tuổi từ 9 đến 10 là giai đoạn phát triển tình cảm mạnh mẽ, có khi các em bộc lộ tình cảm một cách thái quá nhưng có khi các em không bộc lộ rõ nội tâm muốn gì, nghĩ gì.

1.2. Thực trạng dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông – Hà Nội

1.2.1. Khái quát về trung tâm

Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng là một cơ sở dạy học nghệ thuật tư nhân, nằm trên phố Yết Kiêu, phường Yết Kiêu, Quận Hà Đông, Hà Nội. Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng chỉ dạy âm nhạc là Hát và Nhạc cụ. Trẻ mắc ADHD theo học bộ môn Âm nhạc trong đó học Hát tùy theo

từng năm, trung bình có khoảng 25-30 em, chủ yếu ở lứa tuổi tiểu học. Giáo viên dạy môn Hát có 05 GV, cơ sở vật chất của Trung tâm khá khang trang hiện đại, đáp ứng tốt nhất cho việc dạy và học các bộ môn âm nhạc.

1.2.2. Đặc điểm khả năng ca hát của trẻ em 9-10 tuổi mắc chứng tăng động giảm chú ý tại Trung tâm

1.2.2.1. Đặc điểm chung

Trẻ ADHD ở lứa tuổi từ 9-10 học hát của Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng là lứa tuổi HS lớp 3 và lớp 4, bậc tiểu học.

1.2.2.3. Khả năng ca hát

Đa số HS mắc bệnh ADHD ở Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng có khả năng có thể học hát, các em không bị ảnh hưởng bởi bệnh tật về khả năng hát chính xác hay không. Giọng hát của các em có thể đáp ứng hát được các bài hát thiếu nhi phổ biến, nhất là các bài được lựa chọn trong chương trình dạy học hát cho lớp 3, lớp 4 bậc Tiểu học.

1.2.3. Chương trình dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý

Hiện nay, Trung tâm Đào tạo nghệ thuật Đức Hưng chuyên về đào tạo hát được dạy theo chương trình các bài hát do các thầy cô trực tiếp biên soạn dựa vào năng lực, trình độ của từng em HS, chưa có một giáo trình hay chương trình chuẩn nào mà các thầy cô ở trung tâm đã soạn giáo trình theo nhu cầu và khả năng học hát của học sinh. Đồng thời giáo viên cũng dựa vào chương trình giáo dục âm nhạc ở bậc tiểu học để xây dựng nội dung chương trình phù hợp với lứa tuổi.

Về hình thức dạy học hát có hai hình thức là dạy nhóm và dạy cá nhân kết hợp nhóm (Luận văn của tôi nghiên cứu dạy theo nhóm). Theo chương trình dạy âm nhạc cho trẻ ADHD tại Trung tâm đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng gồm có ba phân môn là học hát, đọc nhạc, nghe nhạc - kể chuyện âm nhạc.

1.2.4. Thực trạng dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý

1.2.4.1. Thực trạng dạy

GV ngoài chuyên môn âm nhạc thì cần phải hiểu trẻ ADHD, nắm bắt những đặc điểm về bệnh lý cũng như tâm lý bất thường của trẻ, có kỹ năng và phương pháp giảng dạy để thu hút sự hứng thú, sự tập trung của trẻ trong quá trình dạy hát. Tại Trung tâm đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, trung bình cứ 2 tháng trung tâm sẽ tổ chức một buổi hoạt động ngoại khóa dành cho các em lứa tuổi tiểu học, trong đó có trẻ ADHD.

1.2.4.2. Thực trạng học hát

Tuy mắc bệnh ADHD nhưng khả năng về giọng hát và năng khiếu âm nhạc của các em ở Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng không có sự khác biệt nhiều so với trẻ bình thường, giọng của các em khá vang và trong sáng, đúng với đặc điểm của lứa tuổi 9-10, một số em có năng khiếu và hát khá tốt. Qua một thời gian rèn luyện học hát, HS có tiến bộ khá rõ về phát âm, bớt nói ngọng, thể hiện rõ hơn về xúc cảm, tình cảm; các em bớt nói những câu ngô nghê và có ý nghĩa hơn, biết kiềm chế cảm xúc và lắng nghe hơn, một số em biết chăm sóc bản thân hơn và chú ý hơn đến người xung quanh.

Về hạn chế trong cách hát, thể hiện bài hát: Một số em vẫn bị phát âm chưa rõ, trong thể hiện tình cảm của bài hát còn thiếu độ mềm mại, gõ phách gõ nhịp theo bài còn chưa đồng đều; tuy có khả năng ca hát nhưng một vài em khi lên cao dùng sức một cách nặng nề, mệt mỏi.

Tiểu kết

Trong chương 1, qua tìm hiểu một số khái niệm, thuật ngữ để làm công cụ nghiên cứu những vấn đề liên quan trong luận văn. Qua nghiên cứu vai trò của việc dạy học hát đối với trẻ mắc chứng tăng động giảm chú ý cho thấy hoạt động âm nhạc nói chung, ca hát nói riêng có một tầm quan trọng đặc biệt trong việc giúp trẻ mắc ADHD giảm thiểu bệnh tật, giúp trẻ được vui vẻ, hòa đồng với cuộc sống, đó là mong muốn của các phụ huynh khi không may có con mắc bệnh. Ngoài ra, dạy học hát còn giúp trẻ ADHD nâng cao nhiều khả năng khác.

Những nghiên cứu về thực trạng dạy học hát cho HS có rối loạn ADHD ở Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng cũng cho thấy trung tâm đã đạt được khá nhiều kết quả tốt, HS giảm thiểu bệnh tật, rất yêu thích học hát, biết bộc lộ tình cảm hơn, hát hay hơn, kiểm chế được bản thân hơn... Tuy nhiên vẫn còn một số tồn tại về PPDH của GV, về cách dạy cho trẻ đặc biệt khác với trẻ thông thường, sự kiên nhẫn và tình yêu thương đối với trẻ cũng là một trong những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dạy học.

Chương 2

LỰA CHỌN VÀ ỨNG DỤNG CÁC BIỆN PHÁP DẠY HỌC HÁT PHÙ HỢP CHO TRẺ MẮC CHỨNG TĂNG ĐỘNG GIẢM CHÚ Ý

2.1. Lựa chọn một số bài hát đưa vào dạy học hát

Chúng tôi đề xuất biện pháp lựa chọn một số bài hát để đưa vào nội dung dạy hát cho trẻ ADHD 9-10 tuổi, nhằm mục đích thống nhất giữa các GV cùng dạy cho đối tượng này và để việc dạy hát được khoa học hơn.

2.1.1. Tiêu chí lựa chọn

- Đảm bảo nội dung phù hợp và có tính giáo dục
- Đảm bảo tính nghệ thuật, phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi của trẻ
- Phù hợp với đặc điểm về bệnh lý ADHD

2.1.2. Các bài hát được lựa chọn

2.1.2.1. Chọn một số bài hát thuộc phụ lục của chương trình môn Âm nhạc hiện hành bậc Tiểu học dành cho lớp 3 và lớp 4.

Sở dĩ chọn các bài hát này vì đạt chuẩn cho HS lứa tuổi 9-10 (lớp 3 và lớp 4) đã được thẩm định.

a. Trong phụ lục bài hát lớp 3: “Mèo đi câu cá”, “Cùng múa vui”, “Chim cúc cú”, “Đến đây cùng chơi”.

b. Trong phụ lục bài hát lớp 4: “Khăn quàng thắp sáng bình minh”, “Giấc mơ của bé”, “Tổ quốc tin yêu chúng em”, “Vàng trắng cổ tích”.

2.1.2.2. Chọn một số bài thuộc chương trình chính thức môn Âm nhạc lớp 3, lớp 4 bậc Tiểu học

a. Trong chương trình chính thức của lớp 3: “Bài ca đi học”, “Đếm sao”, “Gà gáy”, “Lớp chúng ta đoàn kết”.

b. Trong chương trình chính thức của lớp 4: “Trên ngựa ta phi nhanh”, “Khăn quàng thắm mãi vai em”, “Bàn tay mẹ”, “Chú voi con ở bản đôn”.

2.1.2.3. Chọn một số bài hát thuộc phạm vi ngoài chương trình môn Âm nhạc lớp 3, lớp 4 của phổ thông

Các bài hát được lựa chọn: “Quả”, “Mẹ ơi có biết”, “Quê hương tươi đẹp”, “Cộc cách tùng cheng”, “Em yêu trường em”, “Happy birthday”, “If you are happy”.

2.1.2.4. Lựa chọn một số bài hát dân ca

Những bài hát dân ca với nhịp độ chậm rãi, tính chất trữ tình nhẹ nhàng, êm ái, giúp thư giãn cho tinh thần, tâm lý của trẻ: “Cò lả”, “Mùa xuân về”, “Khúc nhạc trên nương xa”.

2.2. Rèn luyện một số kỹ năng hát cơ bản

2.2.1. Một số kỹ thuật ca hát

Cũng giống như với trẻ bình thường, đối với trẻ ADHD, khi học hát, trước tiên cần rèn luyện cho các em những kỹ thuật, kỹ năng hát cơ bản ở mức độ đơn giản để các em có thể thể hiện trọn vẹn một ca khúc nào đó cả về mặt giai điệu và về tính chất sắc thái.

2.2.1.1. Tư thế

Trẻ ADHD ít có ý thức về rèn luyện tư thế hát, hơn thế nữa các em ít có cơ hội hát, biểu diễn trước nhiều người nên tư thế còn vụng về. Hướng dẫn các em khi đứng hát phải thẳng lưng. Hai chân đứng rộng bằng vai, đầu thẳng, không nghiêng

qua trái qua phải, không nâng cằm lên, không rướn cổ ra đằng trước, không ép cằm xuống cổ; mắt nhìn thẳng một cách tự nhiên, không nhìn xuống đất hay ngược lên trần; miệng tươi; ngực hơi vươn ra giúp cho hơi thở được dễ dàng, vai không nhô lên hoặc buông thõng xuống.

2.2.1.2. *Luyện tập hơi thở*

Hướng dẫn cho các em luyện tập thở riêng như: hít vào nhanh, hít sâu, giữ hơi thở một lúc sau đó thở ra chậm một cách từ từ. Hết một chu kỳ lại làm tiếp và cứ làm như thế nhiều lần với hiệu lệnh của cô giáo: “hít vào!”, “thở ra!” như một trò chơi sẽ làm các em vui thích và làm theo dễ dàng.

Sau khi tập hít vào thở ra nhiều lần cho các em luyện tập thở với 1 mẫu âm ngân dài ở tốc độ chậm và nâng cao dần như tập luyện thanh trong thanh nhạc:

VD số 27:

Chậm

Mô...

ma...

2.2.1.3. *Dạy hát diễn cảm*

Để hát được diễn cảm, trước tiên là cần cho các em luyện tập vận dụng kỹ năng về hơi thở như hít hơi, thả hơi, áp dụng vào câu hát để khi hát không bị hụt hơi đuối sức. Tiếp đó, các em cần hiểu tính chất âm nhạc của bài hát: vui hay buồn, trong sáng hay trữ tình, hay dí dỏm, hài hước, cần hát nhẹ nhàng hay mạnh mẽ...

Trẻ ADHD thường thể hiện sắc thái cường độ to - nhỏ nhiều khi theo bản năng hay chỉ là sự bất chước, các em ít khi lắng nghe sự phân tích tỉ mỉ của người lớn mà tiếp thu bằng cảm nhận nhiều hơn. Vì thế, cách hát thể hiện to-nhỏ, mềm mại, ngắt tiếng hoặc liền tiếng cũng cần được chú ý trong khi dạy.

2.2.2. *Sửa ngọng cho học sinh*

Để sửa ngọng cho học sinh, đầu tiên giáo viên cần hướng dẫn các em tập động tác khởi động cơ miệng. Muốn trẻ phát âm đúng và nhớ lâu, trước hết giáo

viên cần chỉ ra và giảng giải để các em nhận thức được những chữ phát âm đó là sai, yêu cầu các em phát âm đi phát âm lại nhiều lần và uốn nắn từng chút một.

Bước đọc lời ca sẽ là bước cần thực hiện chi tiết và lặp đi lặp lại nhiều lần để đảm bảo HS phát âm đúng ca từ của bài hát trước khi bước vào học giai điệu. Ngoài việc sửa ngọng, cần hướng dẫn HS phát âm sao cho tròn vành rõ chữ. Có thể cho các em luyện một số mẫu âm với ô, a, e, i... trước khi học hát.

2.3. Chuyển đổi các hoạt động trong dạy hát

2.3.1. Hát kết hợp gõ đệm

Để đạt được yêu cầu thì trước hết cần phải giúp các em phân biệt cách gõ đệm theo từng kiểu và nắm vững nguyên tắc gõ đệm theo nhịp, theo phách, theo tiết tấu lời ca và gõ theo một âm hình tiết tấu cố định:

- Gõ đệm theo nhịp là gõ vào phách mạnh của từng ô nhịp.
- Gõ đệm theo phách là gõ vào các phách mạnh và nhẹ có ở trong bài.
- Gõ đệm theo tiết tấu lời ca là có bao nhiêu tiếng trong lời ca thì gõ bấy nhiêu cái.
- Gõ theo một âm hình tiết tấu cố định là âm hình này khác với tiết tấu lời ca nhưng phù hợp với tính chất và nhịp điệu của bài hát.

Để tạo thêm sự sinh động và hứng thú hơn cho trẻ ADHD, có thể cho các em luyện tập gõ đệm bằng các nhạc cụ thuộc bộ gõ như: thanh phách, song loan, trống... hoặc có thể cho các em vỗ vào tay của nhau, gõ xuống bàn...

2.3.2. Hát kết hợp vận động

2.3.2.1. Vận động cơ thể (body percussion)

Vận động cơ thể hay nhịp điệu cơ thể dịch sát nghĩa là bộ gõ cơ thể (tiếng Anh: body percussion) là cách sử dụng cơ thể như một loại nhạc cụ chơi tiết tấu. Body percussion là cách vận động sử dụng búng tay, dậm chân, vỗ tay, vỗ đùi, vỗ vai... tạo ra âm thanh đệm theo giai điệu của bài hát. Cách vận động này khá hấp dẫn trẻ, các em có thể vừa hát vừa vận động theo một âm hình tiết tấu nào đó.

2.3.2.2. Vận động minh họa

Vận động minh họa với các động tác đơn giản phù hợp với tính chất âm nhạc hoặc hình tượng lời ca là cách làm phổ biến của các GV dạy âm nhạc ở trường phổ thông. Khi dạy HS vận động theo nhạc, bước quan trọng không thể thiếu đó là bước làm mẫu. Sau khi đã dạy cho HS học thuộc lời ca và giai điệu, tính chất của bài hát, GV cần giới thiệu, gợi ý để các em phát hiện và ghi nhớ những hình ảnh đẹp được khắc họa trong ca khúc đó, và những động tác mà GV hướng dẫn phải liên quan trực tiếp đến những hình ảnh đã nêu trên để HS dễ hiểu, dễ thuộc và phù hợp với bài hát.

2.3.3. Kết hợp trò chơi trong dạy học hát

2.3.3.1. Trò chơi Ai nhanh hơn

Hướng dẫn tổ chức chơi: GV cho trẻ xung phong tham gia, mời một HS đứng quay lưng lại phía lớp. Sau khi nghe câu hát, học sinh trên bục giảng phải đoán được câu hát vừa nghe nằm trong bài hát nào. (Nếu HS chưa trả lời được thì GV gợi ý giúp các em nhớ lại các thông tin và trả lời). Trò chơi được tiếp tục với một số trẻ khác và một số câu hát khác trong chương trình đã học. Cử các tổ trưởng làm thư ký ghi chép kết quả sau mỗi phần chơi. Kết thúc trò chơi, những em có kết quả thấp nhất sẽ làm ca sĩ biểu diễn trước lớp.

2.3.3.2. Trò chơi tìm quả với bài hát Quả - Sáng tác: Xanh Xanh

Thời gian và cách chơi: Trò chơi diễn ra 5-7 phút trong giờ học của trẻ. Bước 1: GV ổn định lớp học, nhắc nhở HS chuẩn bị vào chơi trò chơi. Bước 2: GV hướng dẫn, làm mẫu và phổ biến cách chơi. Bước 3: GV mở bài hát hoặc hát bài hát và HS thực hiện việc tìm tranh ảnh của quả cùng GV. Bước 4: GV quan sát HS và chơi cùng HS trong hoạt động. Bước 5: GV đưa ra kết quả cho trò chơi.

2.3.3.3. Trò chơi Vòng quay trường độ/ cường độ

Thời gian và cách chơi: Trò chơi diễn ra 5-7 phút trong giờ học của trẻ.
 Bước 1: GV ổn định lớp học, nhắc nhở HS chuẩn bị vào chơi trò chơi. Bước 2: GV hướng dẫn, làm mẫu và phổ biến cách chơi. Bước 3: GV đặt hai tay khoanh tròn như vòng quay bánh xe, bắt nhịp cho các em hát *Trên ngựa ta phi nhanh*. Nếu vòng quay mở rộng thì hát to, thu hẹp lại thì hát nhỏ. Vòng quay nhanh thì hát nhanh, chậm thì hát chậm, dừng thì HS không hát. GV điều khiển vòng quay và quan sát HS thực hiện. Bước 4: GV quan sát HS và chơi cùng HS trong hoạt động. Bước 5: GV đưa ra kết quả cho trò chơi.

2.3.3.4. Trò chơi Giọng hát to, giọng hát nhỏ

Thời gian và cách chơi: Trò chơi diễn ra trong 5 phút. Bước 1: GV phổ biến luật chơi: khi nghe thấy GV gõ thanh phách thì HS sẽ hát to, khi GV không gõ thì hát nhỏ. Bước 2: GV làm mẫu và hướng dẫn, tham gia cùng HS trong hoạt động. Bước 3: GV đưa ra kết quả và khen thưởng.

2.3.3.5. Trò chơi Phân biệt âm thanh

Cách chơi: GV dạy HS phân biệt âm thanh qua các bước sau: Bước 1: Cho HS nhìn thấy con chó và nghe tiếng mèo kêu, cho HS bắt chước tiếng mèo kêu, làm tương tự với tiếng gà gáy, tiếng chuông điện thoại,... Bước 2: Cho HS xem các con vật, đồ vật quen thuộc và yêu cầu HS tạo ra âm thanh đặc trưng của những con vật và những đồ vật ấy. Bước 3: Không cho HS nhìn, chỉ nghe âm thanh phát ra từ tiếng thu thanh đã chuẩn bị trước và yêu cầu nhận biết âm thanh đó là âm thanh của con gì, đồ vật gì. Bước 4: GV đứng sau lưng HS và vỗ tay hai cái, ba cái hoặc bốn cái và yêu cầu các em đếm và đưa ra kết quả GV vỗ bao nhiêu lần. Bước 5: GV nói từ ba đến năm từ khác nhau, HS phải tìm được từ nào có âm khác: VD: ba từ *com-rom-kem* HS phải tìm ra được từ *kem* là từ có âm khác.

2.3.3.6. Một số trò chơi khác

- Trò chơi Vận động cùng nhịp điệu cơ thể

- Trò chơi Vũ điệu hóa đá

- Trò chơi Tai ai tinh hơn

2.4. Đổi mới một số phương pháp dạy học

2.4.1. Phương pháp dùng lời

Phương pháp dùng lời là một trong những phương pháp giảng dạy cơ bản và thiết thực nhất trong quá trình dạy học nói chung, Tuy nhiên, khác với trẻ có tâm sinh lý bình thường, khi sử dụng phương pháp dạy học dùng lời đối với trẻ ADHD, GV cần vận dụng một cách khéo léo, tinh tế, cuốn hút và chọn lọc từ ngữ sao cho HS dễ hiểu dễ tiếp thu nhất mà lại không bị khô khan, GV có thể thay thế việc giảng dạy theo hình thức thuyết trình như bình thường bằng việc kể chuyện, đưa ra những hình ảnh minh họa tương ứng sau đó đặt câu hỏi và giúp học sinh giải đáp.

2.4.2. Phương pháp dạy học trực quan

Phương pháp dạy học trực quan đối với trẻ bình thường hay đối với trẻ ADHD nhìn chung đều mang lại những ưu điểm lớn, đặc biệt đó là sự tiếp thu có tiến bộ của trẻ, giúp bài giảng thêm sôi động, hấp dẫn. Riêng với trẻ ADHD, trực quan tạo hiệu quả rất thiết thực bởi các em thích được xem hình ảnh, nghe âm thanh, thích GV hoặc bạn làm mẫu hơn là giải thích bằng lời nói.

2.5. Một số biện pháp khác

2.5.1. Rèn luyện kỹ năng thực hành biểu diễn

Kỹ năng biểu diễn có vai trò quan trọng đối với HS học hát nói chung và HS có rối loạn ADHD nói riêng. GV nên luyện tập cho các em một số kỹ năng cơ bản để các em có thể tự tin trình bày ca khúc của mình. Đó cũng là một trong phần thực hành quan trọng mà chúng tôi đã đề ra trong chương trình dạy học hát cho trẻ tăng động giảm chú ý.

2.5.2. Hướng dẫn HS trình bày ca khúc bằng nhiều hình thức biểu diễn

Có rất nhiều những hình thức khác nhau được sử dụng trong biểu diễn ca hát như: đơn ca, song ca, tam ca, tứ ca, đồng ca... các hình thức biểu diễn khác nhau đều mang tính nghệ thuật, sự thu hút và sức truyền tải đến người nghe khác nhau. Để thực hiện được cho HS ADHD biểu diễn, GV cần rèn luyện từng bước một. Đầu tiên, cho các em hát đồng ca, rồi tam ca, sau đó mới cho hát đơn ca. Hát cùng nhiều bạn, các em tự tin hơn, quen dần, thấy được khán giả cổ vũ, các em sẽ mạnh dạn hẳn lên và không còn e ngại hát đơn ca nữa.

2.5.3. Rèn luyện kỹ năng giao lưu trên sân khấu

Phần lớn các em ADHD có khả năng giao tiếp chưa tốt, nhất là giao tiếp trực diện, cách đối thoại với mọi người còn ngại ngùng, thiếu tự tin, chính vì vậy rèn luyện kỹ năng giao lưu khi các em biểu diễn với nhau và kỹ năng giao lưu với khán giả là một yếu tố thúc đẩy quá trình giao tiếp tốt hơn. Để cải thiện kỹ năng giao lưu, giao tiếp của HS mắc ADHD, GV có thể dạy một số động tác để các em có thể liên kết với nhau như nắm tay, khoác tay nhau, mắt nhìn vào nhau, cùng cười hay cùng nhau chỉ tay về một hướng và nhìn theo đó.

2.6. Thực nghiệm sư phạm

2.6.1. Mục đích thực nghiệm

Với mục đích nghiên cứu của đề tài, chúng tôi tiến hành thực nghiệm ở nhóm trẻ ADHD (từ 9 – 10 tuổi) tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, quận Hà Đông – TP Hà Nội.

2.6.2. Đối tượng, thời gian, nội dung thực nghiệm

2.6.2.1. Đối tượng

Chúng tôi tiến hành thực nghiệm mẫu là: Chọn đối tượng là HS từ 9 – 10 tuổi được bác sĩ chuẩn đoán có rối loạn ADHD ở mức độ có thể tham gia biểu diễn ca hát.

- Số HS tham gia thực nghiệm là 04 em.
- Số HS tham gia đối chứng là 04 em.

2.6.2.2. Thời gian thực nghiệm

Chúng tôi tiến hành thời gian thực nghiệm là 02 tháng, từ tháng 1 đến tháng 3 năm 2021

2.6.2.3. Nội dung thực nghiệm

Chúng tôi chọn một số bài hát để thực nghiệm như *Chú voi con ở bản Đôn* (Phạm Tuyên), *If you are happy* (bài hát nước ngoài), *Ngày tết quê em* (Hoàng Vân) để dạy trong thời gian thực nghiệm. Đây là những bài hát có giai điệu tươi vui, có thể cho hát kết hợp vận động sẽ tạo hứng thú hơn cho HS mắc ADHD. Sử dụng các phương pháp trong dạy hát cho trẻ ADHD ở trung tâm trong hoạt động dạy hát.

2.6.3. Tiến hành thực nghiệm

2.6.3.1. Cách đánh giá

- Đo khả năng hát của HS cả hai nhóm
- Đo mức độ chú ý của HS
- Cách triển khai: nhóm thực nghiệm dạy theo phương pháp đổi mới. Trong khi đó nhóm đối chứng, dạy theo phương pháp thường sử dụng.
- Kết quả đầu ra được tính bằng phương pháp thống kê toán học. Kết quả thực nghiệm được phân tích, tổng hợp, đánh giá, xếp loại như: Dựa vào phiếu điều tra, ghi chép, các biên bản thực nghiệm.

2.6.3.2. Kết quả đo đầu vào trước khi thực nghiệm

* *Xếp loại giọng hát*

	Loại giỏi	Loại khá	Loại trung bình	Loại yếu
Nhóm thực nghiệm	0	2	2	0
Nhóm đối	0	2	2	0

chúng				
-------	--	--	--	--

* Đánh giá sự tập trung chú ý

	6-7 triệu chúng	8-9 triệu chúng
Nhóm thực nghiệm	2 trẻ	2 trẻ
Nhóm đối chứng	2 trẻ	2 trẻ

2.6.4. Kết quả thực nghiệm

Tổng hợp kết quả của hai nhóm sau khi thực nghiệm

* Về xếp loại:

	Loại giỏi	Loại khá	Loại trung bình	Loại yếu
Nhóm thực nghiệm	1/4	2/4	1/4	0/4
Nhóm đối chứng	0/4	2/4	2/4	0/4

Về đánh giá mức độ tập trung chú ý sau khi học hát:

	4-5 triệu chúng	6-7 triệu chúng	7-8 triệu chúng
Nhóm thực nghiệm	3/4	1/4	0/4
Nhóm đối chứng	1/4	2/4	1/4

Kết quả thực nghiệm bước đầu cho thấy hiệu quả khác biệt khi áp dụng phương pháp đổi mới dạy học theo hướng cảm thụ âm nhạc cho HS.

Tiểu kết chương 2

Trên cơ sở làm rõ những vấn đề liên quan đến luận văn, thực trạng dạy và học hát cho HS mắc ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, chúng tôi đã nghiên cứu và đưa ra biện pháp tiến hành dạy học hát, rèn luyện kỹ năng, kỹ thuật nhằm phát huy hiệu quả các phương pháp dạy học. Chú

trọng từng bước tiến hành dạy hát cơ bản như khởi động giọng, rèn luyện tiết tấu, cao độ, các kỹ thuật hát. Việc dạy học hát kết hợp với sử dụng trò chơi, gõ đệm hay vận động phụ họa theo nhạc cũng là điều vô cùng cần thiết giúp phát huy tính tích cực, khả năng tư duy, sáng tạo, giúp HS dễ tiếp thu bài, cảm thấy hứng thú, nâng cao khả năng tập trung chú ý, mạnh dạn, tự tin khi trình bày bài, khơi dậy tiềm năng, ý thức học hỏi, cảm nhận đúng đắn, sâu sắc và thêm yêu thích môn học.

KẾT LUẬN

Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội là một trong những trung tâm đào tạo âm nhạc cho đối tượng không chuyên với phần lớn là trẻ em và thanh niên đến học. Những năm qua, Trung tâm luôn phấn đấu không ngừng nâng cao chất lượng giảng dạy. Nhận thức được tầm quan trọng của âm nhạc trong việc góp phần giáo dục nhân cách, phát triển trí tuệ, bồi dưỡng tâm hồn cho trẻ mắc rối loạn ADHD, việc dạy học hát cho trẻ nói chung và dạy học hát cho trẻ ADHD nói riêng ngày là một trong những nhiệm vụ hàng đầu của trung tâm. Trong luận văn chúng tôi đã tìm hiểu, làm rõ vai trò của âm nhạc, đặc điểm tâm sinh lý, khả năng âm nhạc và căn cứ vào thực trạng dạy học cho trẻ ADHD để đưa ra một số biện pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học hát cho trẻ ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng.

Việc nghiên cứu và đưa ra các phương pháp giảng dạy Âm nhạc hiệu quả giúp trẻ ADHD giảm thiểu bệnh lý và nâng cao khả năng ca hát là một việc làm mang ý nghĩa vô cùng thiết thực và có tính nhân đạo, nhân văn cao cả. Bởi theo góc nhìn khoa học về tâm sinh lý và sự phát triển của trẻ ADHD cho thấy được sức ảnh hưởng và vai trò của việc học hát góp một phần không nhỏ vào quá trình hình

thành nhận thức, giáo dục đời sống và tinh thần và giảm thiểu chứng tăng động giảm chú ý cho trẻ.

Để có một giờ học hát hiệu quả, GV cần nắm rõ đặc điểm của từng bài hát cụ thể như lời ca, giai điệu, tính chất âm nhạc... Từ đó, có cơ sở hướng dẫn HS ngân, ngắt, tập khẩu hình, phát âm, nhả chữ, lấy hơi hợp lý và áp dụng rèn luyện các kỹ năng, kỹ thuật thanh nhạc cơ bản để xử lý tác phẩm. Việc kết hợp ca hát với vận động phụ họa theo nhạc, sử dụng trò chơi trong tiết học là một trong những yếu tố giúp HS tự tin, và tiếp thu bài học một cách tự nhiên, sôi nổi, khắc sâu được kiến thức.

Từ thực tiễn, chúng tôi nhận thấy trách nhiệm và vai trò của một GV dạy âm nhạc bên cạnh việc trau dồi kiến thức, học hỏi kinh nghiệm từ đồng nghiệp, còn cần phải phải xây dựng mối quan hệ, sự liên kết giữa GV và HS. Đây là nền tảng tạo tình thân ái, yêu thương giữa người với người, làm cho không khí biết học thêm sinh động, sôi nổi. Đề tài đã thực nghiệm sư phạm để chứng minh cho các biện pháp dạy học hiệu quả. Dựa vào những nghiên cứu và kinh nghiệm thực tiễn của bản thân cùng với việc tham khảo kinh nghiệm của một số GV, giảng viên và chuyên gia về tâm lý học đường, chuyên gia giáo dục đặc biệt. Trong quá trình thực nghiệm, chúng tôi đã cố gắng khắc phục những tồn tại của cách dạy cũ và vận dụng linh hoạt các phương pháp mới để đưa vào giảng dạy. Kết quả thực nghiệm mang tính khả thi, điều này cho thấy phần nào mục đích nghiên cứu của luận văn là xác đáng. Tuy vậy, để có một giờ học hát hiệu quả, phụ thuộc vào rất nhiều yếu tố chủ quan và khách quan.

Bên cạnh đó, môi trường, cơ sở vật chất, trang thiết bị, đồ dùng phục vụ cho việc dạy học phân môn hát như phòng học chuyên môn, loa đài, hệ thống máy chiếu cũng rất quan trọng quyết định đến chất lượng dạy học. Trong khuôn khổ của đề tài luận văn thạc sĩ, chúng tôi chỉ đề cập một số biện pháp dạy học hát cho HS mắc bệnh ADHD tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng.

Thực tế cho thấy, việc nâng cao chất lượng dạy, học hát cho trẻ ADHD là một vấn đề quan trọng và thiết yếu trong thời buổi hiện tại, bởi ngày nay, tình trạng trẻ mắc chứng ADHD càng ngày càng được phát hiện nhiều hơn. Đáp ứng nhu cầu đó, cũng đã có rất nhiều cơ sở đào tạo mọc lên để tổ chức dạy học hát cho trẻ có tâm sinh lý đặc biệt nói chung và trẻ ADHD nói riêng. Tuy nhiên vẫn chưa có một giáo trình cụ thể nào thật sự tối ưu và hiệu quả nhất.

Kết quả thực nghiệm ở trên đã thể hiện tính khả thi của các phương pháp dạy học được đề ra, kết quả thực nghiệm cho thấy học sinh đã hứng thú hơn, tạo sự chú ý và nâng cao chất lượng hiệu quả dạy học hát cho trẻ ADHD tại trung tâm. Tuy nhiên đối với luận văn này, chúng tôi chỉ nghiên cứu ở phạm vi hẹp, chưa có tính bao quát cao, rất mong sẽ nhận được những đóng góp ý kiến của thầy cô và các bạn.